

תמוז תשפ"ו
יוני 2026

רא"ל חיים לסקוב – עליונות בשליטה

רא"ל חיים לסקוב (1919 – 1982), הרמטכ"ל החמישי של צה"ל (ינואר 1958 עד דצמבר 1960), ביקר במהלך כהונתו במפקדת קצין קשר ראשי, ושטח את משנתו בפני מפקדי החיל במתכונת של "שיחה לא רשמית". הרשימות בהם השתמש אותרו בארכיון, ומוצגות במסמך זה.¹

רא"ל לסקוב הדגיש שאיננו מתכוון להגדיל את תקציבי החיל ולהגדיל את כוח האדם בחיל, אלא "כוונתי שתעשו להפך", ומטרתו היא שמפקדי החיל יעשו את הנדרש, כי "אם אתם מצפים שמישהו יתקין לכם את הדרוש תחבו עד אין סוף".

רא"ל לסקוב שוחח על "אפיייה של המלחמה הבאה", והדגיש כי "קצב המלחמה ישתנה", ויהיה מהיר מבעבר, וכי נדרשת כוונות גבוהה – "זמן לאמן ולחסן לקרב לא יהיה לנו... האויב ינסה לפתח מלחמה בפתע... [מתחייבים] ערנות, כוונות ושליטה כאלה שלא יחפשו אותנו באוויר... אם נפעל במהירות יהיה לנו יתרון... הרס – השמד – שבוש – הולם חזק ולהצליח... לילה – עוצבות גדולות... כל אלה תלויים בשליטה".

רא"ל לסקוב קבע כי שליטה מטפלת ב"קריאה שוטפת של הנעשה – כוחותינו, האויב והשטח... וניהול שוטף של הנעשה – כוחותינו המתמודדים עם האויב", קבע כי שליטה יעילה היא "שעובדות ידווחו במדויק ובמועד, שאמצעי הקשר יהיו [אמינים, בטוחים] ומהירים, וידעו לנצל יתרונותיהם של הציוד... שארגון הקשר יאפשר את כל אלה בתנאי הקרב", וקבל שזה לא המצב: "מדווחים דעות והרגשות ולא עובדות, אין דיוק ואין עיתוי, אין בטחון קשר ואין [אמינות]... יתרונות הציוד לא מנוצלים כי לא נקלטה המנטליות שלהם... ארגון הקשר לא יעמוד בפעילות אויב – מפקדות גדולות ופולגות קשר מסורבלות, מברקים אינם מברקים כי המקבל לא מבין מה עליו לעשות, אין מפקדה מסתדרת במה שיש לה, אלא תמיד משהו מוסיף להם תוספת לא ריאלית... אין משמעת דיבור ואין משמעת ביטחון", תבע 'איכות': "עבודת מטה טובה, כוונות דרגי הקשר... הגדלת טווח, אמינות, סודיות, מהירות... אחזקה... הקטנת מפקדות... פשטות השימוש", וסיכם: "חובתכם לא לנוח ולא לשקוט כדי לנצח בקרב השליטה – העליונות בשליטה הכרחית... עליכם למצוא, עליכם לוודא חיפוש דרכים בתנאים הקיימים לעשות זאת".

מפקדי חיל הקשר, שהבינו היטב את לקחי מלחמת סיני ואת הצורך להשתנות, נענו לאתגר – והישגי החיל שנים ספורות לאחר מכן, במלחמת ששת הימים, המחישו זאת.

דברי רא"ל לסקוב נכונים גם היום.

אלי"ם בדימוס דניאל רוזן

¹ ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון 1971/195-24.

[Handwritten signature]

6. כדי לבצע את האויב יש לרתק אותו למקום או מרחב כך שהוא בנגלה לא מוכן להגנה מבנהו בלתי מאורגן, תכניתו שובשה הוא מרוכז כמטרה להנחית הלם ורמת האש שלנו כך שהלם - שבוש - השמד עליונות לצידנו. דברים אלה צריכים להעשות ע"י התחמקות כלומר במצב של פזור במהירות כך שרוחנינו על המטרה וברכוז. הדרכים להשגת מצב כזה הם - תעול האויב על מארב שלנו או הכרחי לתקוף מכשול ששם יקיצו את דמו. כלומר לפגוע מצב של צורך לשלום בתנועה ואספקה, בתנועה ואש ולקיים את ציוד השליטה בשדה הקרב.

שליטה

7. מה היא השליטה? השליטה מטפלת בשני אספקטים הבאים:-
 א. קריאה שוטפת של הנעשה - כוחותינו, האויב והשטח.
 ב. נהול שוטף של הנעשה - כוחותינו המתמודדים עם האויב.
 8. השליטה כדי שתהיה יעילה צריכה לענות על התנאים הבאים:-
 א. שעובדות ידווחו במדויק ובמועד.
 ב. שאמצעי הקשר יהיו *Secure, reliable* ומהירים.
 ג. שידעו לבצע יתאונותיהם של הציד.
 ד. שארגון הקשר יאפשר כל אלה כתנאי קרב - עיפות, פעילות אויב, צל ואפלה של מודיעין וכוננות לבלתי צפוי, גמישות.
 ו. שתהיה משמעת לודא שמוש וכוון וסודיות.
 9. המצב הוא אחרת מזה המתואר בסעיף 8.
 א. מדווחים דעות הרגשות ולא עובדות, אין דיוק ואין עתוי
 ב. אין בסחון קשר ואין *rehability* של הקשר הקוי.
 ג. יתרונות הציד לא מנוצלים כי לא נקלטה המנטליות שלהם
 ד. ארגון הקשר לא יעמוד בפעילות אויב - ספקדות גדולות ופלוגות קשר מסורבלות, מברקים אינם מברקים כי המקבל לא מבין מה עליו לעשות, אין ספקדה מסודרת במה שיש לה אלא תמיד משהו מוסיף להם תוספת לא ריאלית.
 ה. אין משמעת דבור ואין משמעת בסחון.
 10. מכאן ברור לכם שהתחושה שלי למה שאני קורא שליטה או קריאה ונהול שוטפים של הנעשה היא כזאת.

איכות

11. עליכם לשים דגש לכם על כל מה שיוצר איכות. אם תצפו שמהו יעשה את הכל בשבילכם תחכו לעד. את אשר סניתי פרושו עד כאן לסוד (קליטה) של המנטליות של הצידור ולזה משהו נוסף משהו אשר מוסיף איכות והם:
- א. עבודת מטה טובה
 - ב. כוונות דרגי הקשר לשליטה
 - ג. הגדלת ~~שטח~~, *rehabilitate*, סודיות, מהירות
 - ד. שיטת אחזקה ע"י החלפה/מכללים/וחלקי חלוף בהתאם לתנאי האחזקה.
 - ה. הקטנת מפקדות
 - ו. פשטות השמוש.

סכום

12. חובתכם לא לנוח ולא לשקוט כדי לנצח בקרב השליטה - העליונות בשליטה הכרחית. עליכם למצוא, לודא חפוש דרכים בתנאים הקיימים לעשות זאת.

Copyright 13.